

DOI: <https://doi.org/10.52761/2522-1558.2023.18.1>

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Черговий 18-ий випуск наукового журналу «Добрий Пастир» виходить у знаковому 2023 році, позначеному відчуттям тривоги і надії на перемогу добра над злом, свободи і демократії над авторитаризмом у новітній російсько-українській війні, що через складні випробування спонукала українців згуртуватися в єдину націю. Ці трагічні сторінки новітньої історії України вже знайшли богословське осмислення в посланні «Я тебе не покину!» Синоду єпископів Української Греко-Католицької Церкви 2023 року, в якому, зокрема, наголошується: «...Справді, тільки тому, що Бог нас не покинув у час випробувань, ми вистояли і відбили атаки ворога на саме наше буття та на основи загальнолюдської цивілізації...», і це «можна визначити хіба що словом «чудо». ... наш народ став свідком і співтворцем того, що можна назвати «чудо над Дніпром»... Ми не випадково називаємо наш народ співтворцем цього чуда, бо українці стали знаком Божої сили і присутності в ці нелегкі дні й місяці випробувань. Наш народ черпав і надалі черпає силу для змагань за свою гідність і свободу з висоти, зі своєї віри в Бога правди, любові й життя...»¹.

Другий рік повномасштабної «злочинної і смертоносної агресії Росії проти самостійної держави України і проти українського народу, який має власну історію, культуру, духовну ідентичність та свої природні й духовні дари»², слід підкреслити, став часом об'єднання українців – як тих, які жертвували своїм життям на фронті чи допомагали захисникам із тилу, так і тих, які продовжували підтримувати та розвивати інші ділянки суспільного буття української нації. Символічним маркером, що свідчить про кардинальні зміни в суспільній свідомості в умовах війни, стала реформа церковного календаря, проголошена Патріархом Української Греко-Католицької Церкви Святославом Шевчуком та митрополитом Православної Церкви України Епіфанієм (Думенком)³. Ще одним важливим показником суспільних змін у 2023 рр. стало запровадження інститутів військового та медичного капеланства в Україні⁴. Не менш важливу

¹ «Я тебе не покину!» (Євр. 13, 5). Послання Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 2023 року до духовенства, монашества та мирян УГКЦ і всіх людей доброї волі. *Синод єпископів УГКЦ*. Дата оновлення: 13.10.2023. URL: <https://synod.ugcc.ua/data/ya-tebe-ne-pokynu-posynodalne-poslannya-synodu-pyskopiv-ugkts-2023-roku-13221/> (дата звернення: 01.12.2023).

² Там само.

³ Див.: Декрет проголошення переходу УГКЦ на новий стиль для нерухомих свят. *Синод єпископів УГКЦ*. Дата оновлення: 10.02.2023. URL: <https://synod.ugcc.ua/data/dekret-progoloshennya-perehodu-ugkts-na-novyy-styl-dlya-neruhomyh-svyat-11448/> (дата звернення: 01.12.2023); Шведа О. ПЦУ та УГКЦ перейшли на новий календар: що змінилося з 1 вересня. Суспільне новини. Дата оновлення: 01.09.2023. URL: <https://suspilne.media/563389-pcu-ta-ugkc-perejsli-na-novij-kalendar-so-zminilosa-1-veresna/> (дата звернення: 01.12.2023).

⁴ Див.: ДЕСС, МОЗ та ВРЦіРО обговорили питання формування системи медичного капеланства в Україні. Державна служба України з етнополітики та свободи совісті. Дата оновлення: 29.11.2023. URL: <https://dess.gov.ua/dess-moz-ta-vrtsiro-obhovoryly-pytannia-formuvannia-systemy-medychnoho-kapelanstva-v-ukraini/> (дата звернення: 01.12.2023); Присутність військового капелана у строю надає

роль в цих суспільних процесах продовжувала відігравати спільнота освітян і науковців, яка, формуючи «ідейний фронт», покликана виховувати молоде покоління українців, сприяти формуванню національної та громадянської самосвідомості, а отже, з надією на Божу опіку та перемогу творити майбутнє України.

Очевидно, і наша мала академічна спільнота богословів, філософів, релігієзнавців та істориків, репрезентована на сторінках цього наукового журналу, у 2023 році реалізує своє покликання – через фахове, неупереджене, об'єктивне дослідження фактів і процесів суспільного буття – представити ширшій спільноті окремі сторінки історичного минулого, подати богословське чи філософське роз'яснення актуальних проблем. Слід відзначити, що, незалежно від обраного об'єкту і предмету дослідження, усі автори (і співавтори) публікованих статей мали спільну ціль – через наукове пізнання сприяти формуванню християнських духовно-моральних цінностей, спонукати читачів використовувати результати цих досліджень як для формування власного світогляду, так і в практичній ділянці – у педагогічній чи науково-педагогічній праці, в катехизації на парафіях та інших сферах.

Від імені редакційної колеги варто подякувати усім авторам за їхній внесок у розвиток богословської, філософської та історичної галузей науки. Практичними й опертими на багаторічний досвід діяльності є висновки з дослідження доктора наук з богослов'я **Олега Каськіва** про організацію прощ як засобу відновлення відпустового місця в селі Крилос у 1989–2018 роках. Аналізу складних і дражливих питань ставлення Папи Франциска до вирішення проблем шлюбу і сім'ї в сучасних умовах присвячена стаття доктора філософських наук **Петра Яроцького**. Розвиваючи канонічно-правові дослідження, доктор наук з богослов'я **Олександр Левицький** проаналізував роль Львівських архієпархіяльних соборів 1905–1944 років у розвитку партикулярного права. Доктор філософії **Павло Василів**, фахівець з догматичного богослов'я, розкриває проблему пневматогогійного значення цеону у Візантійській традиції. У сфері літургійного богослов'я проблему літургійного служіння диякона під час Архиєрейської Літургії відповідно до рубрик богослужбових книг висвітлюють кандидат наук з богослов'я **Василь Гоголь** та магістр богослов'я **Іван Харевич**. Напрямою сакраментологічної проблематики догматичного богослов'я репрезентований у статтях доктора філософії з богослов'я **Василя Пасічника** про богослов'я Таїнства Оливопомазання, доктора філософії з богослов'я **Руслана П'ясти** і магістра богослов'я **Івана Молитовника** про історичний розвиток Таїнства Покаяння. Біблійно-богословські аспекти проблематики походження війн на основі контекстуального прочитання послання Якова розглядає доктор філософії з богослов'я **Андрій Яцишин**.

воїнам упевненості в тому, що з нами Бог і ми переможемо — Служба військового капеланства ЗСУ. *Армія-інформ*. Дата оновлення: 16.04.2023. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/04/16/prysutnist-vijskovogo-kapelana-u-stroyu-nadaye-voynam-upevnenosti-v-tomu-shho-z-namy-bog-i-my-peremozhemo-sluzhba-vijskovogo-kapelanstva-zsu/> (дата звернення: 01.12.2023).

Серія філософії в науковому журналі представлена низкою статей вітчизняних філософів та релігієзнавців. Так, доктор філософських наук **Володимир Сабадуха** і кандидат філософських наук **Олексій Сабадуха** у своїй статті обґрунтували тезу, що «метафізична теорія особистості здатна сформулювати критерії для розуміння людської сутності». Актуальну сьогодні проблематику війни в соціальній доктрині Католицької Церкви через призму сучасних подій розкриває кандидат філософських наук **Ольга Недавня**, а проблеми важелів суспільного стримування УПЦ МП аналізує кандидат філософських наук **Володимир Токман**. Особливої уваги сьогодні потребує розвиток християнської педагогіки, тому представлені статті кандидата педагогічних наук **Марії Копчук-Кашецької** у співавторстві з магістрами богослов'я **Назаром Ткачишиним** й **Іваном Ярошком** торкаються, відповідно, проблем виховання молоді у парафіяльному середовищі на основі вчення Папи Івана Павла II та еволюції підходів запобіжного виховання до превентивної системи святого Дона Боско. Стаття магістра релігієзнавства **Ірини Юцишин** присвячена проблематиці католицько-юдейського діалогу після Другого Ватиканського собору.

Серія історичних досліджень у цьому випуску присвячена переважно біографічним нарисам. Так, у колективній статті кандидата історичних наук **Руслана Делятинського**, кандидата історичних наук **Олега Єгрешія**, кандидата історичних наук **Ольги (Андреї) Маслій**, магістра історії **Тараса Галляна**, магістра історії **Андрія Греська** та краєзнавця **Романа Сагана** продовжується розробка проблеми біографічного словника духовенства Станіславівської (Івано-Франківської) єпархії – митрополії УГКЦ. Біографічний нарис про с. Тарсикію Ольгу Пітулей III Чину святого Василя Великого присвячена статті магістра богослов'я **Марії Голомідової**. Знову ж **Ольга (с. Андрея) Маслій** у співавторстві з магістром богослов'я **Нестором Нагорняком** проаналізували взаємодію митрополита Андрея Шептицького з іншими релігіями як передумову доброго міжконфесійного діалогу.

Окремої уваги заслуговує новозаснована в нашому журналі рубрика «Рецензії, огляди та бібліографія», в рамках якої публікується підготовлений **Іванною Стрихар** на основі фондів бібліотеки Івано-Франківської академії Івана Золотоустого бібліографічний показник видань з історії Церкви в Україні. У рубриці «Хроніка наукового життя» вміщено аналітичний огляд наукового життя в Академії за 2022–23 роки, підготовлений кандидатом політичних наук **Олегом Білоусом** у співавторстві з **Русланом Делтіянським** та **Ольгою (Андреєю) Маслій**, а також анонс наукової конференції з нагоди ювілею 100-ліття з дня народження владики Софрона Мудрого, запропонований **Олегом Білоусом** та **Олегом Каськівим**.

Оцінюючи окреслений науково-творчий здобуток науковців на сторінках нашого наукового періодичного видання, побажаємо читачам успішного осмислення досліджуваних проблем.

Від редакційної колегії Руслан ДЕЛЯТИНСЬКИЙ